

MIROSŁAW BAŁKA

SOPHIE CALLE

PAUL CHAN

Dominique Comtat

Loïc Connanski

Chris Doyle

Köken Ergun

Harun Farocki

Chi-Jang Yin

Mona Hatoum

Aleksander Kluge

Gordon Matta-Clark

Angela Melitopoulos

Antonio Muntadas / Marshall Reese

Nam June Paik / Charlotte Moorman

Deimantas Narkevičius

Tony Oursler

Walid Raad

Martha Rosler

Zbig Rybczyński

Squat Theatre

Franciszka i Stefan Themersonowie

(rekonstrukcja Piotr Zarębski)

Thi Bach / Guillaume Mazeline

Lawrence Weiner

Bill Viola

Tigran XMalian

Dragana Žarevac

Artur Żmijewski

Organizatorzy:

Ars
Cameraleis
Silesiae
Superioris

Współorganizatorzy:

Filmy pokazywane dzięki uprzejmości:

Loïc Connanski, Dominique Comtat, Chris Doyle, Guillaume Mazeline

ELECTRONIC ARTS INTERMIX (NOWY YORK) www.eai.org

VIDEO DATA BANK (CHICAGO) www.vdb.org

GB AGENCY (PARYŻ)

HEURE EXQUISE! (MONS-EN-BAROEUL)

MARC MERCIER / LES INSTANTS VIDÉO (MARSYLIJA)

FUNDACJA GALERII FOKSAL (WARSZAWA)

ARCHIWUM THEMERSONÓW W POLSCE (KATOWICE)

labirynt pamięci

oblicza zła 1939-2009

31.07.2009 – 12.09.2009

GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ BWA W KATOWICACH
al. W. Korfantego 6, 40-004 Katowice
tel./fax: +48 32 259 90 40
galeria@bwa.katowice.pl | www.bwa.katowice.pl
Galeria czynna: wt-nd w godz. 10.00-18.00
Bilet normalny: 5,50 zł, bilet ulgowy: 3 zł,
w środy wstęp bezpłatny
dla młodzieży szkolnej i studentów

RONDO SZTUKI KATOWICE
Rondo im. Jerzego Ziętka 1, Katowice
tel.: 0 664 127 432, 032 720 11 32
www.rondosztuki.pl
promocja.rondosztuki@gmail.com
Galerie czynne: wt-pt w godz. 11.00-19.00,
sb-nd w godz. 10.00-18.00, pn nieczynne
wstęp bezpłatny

Uroczysty finał
z udziałem artystów
odbędzie się
11 września 2009

ARS CAMERALIS SILESIAE SUPERIORIS
ul. Ligonia 7, 40-036 Katowice
tel.: 032 257 06 01
tel/fax: 032 251 86 48
www.cameralis.art.pl
info@cameralis.art.pl
arscam@interia.pl

Mostu w Mostarze, w Bośni i Hercegowinie nie ma. Został zburzony przez wojska chorwackie w 1993 roku. Siedem lat później mieszkańców Mostaru ciągle żyją tak, jakby most istniał. Wracają w to samo miejsce? Już inne? Wracają ludzie? Ich pamięć? Swój „Most” Dragana Źarevac nakręciła, nim na nowo kładka z kamienia połączyła rozdarte przez wojnę brzegi. Zarejestrowała moment pomiędzy. Powoli, aby opowiedzieć o ranie, która jeszcze się nie zabliźniła. Rany mają to do siebie, że rozerwana zostaje, gwałtownie przerwana jakaś ciągłość, jakiś stan równowagi. Kładziemy opatrunki nasączone leczniczymi miksturami, czekamy, aż się zasklepią dwa brzegi: na powierzchni skóry lub na powierzchni świata.

Historia nam się opatryzyła. Refleksja nad nią obrasta w przypisy, przyczynki, odkrycia i sprostowania do odkryć. Ciągle sprzątamy po nauczycielce życia, zbieramy potucczone wspomnienia i próbujemy skleić na nowo. Nie zawsze się udaje. Wydaje nam się, że świat jest labiryntem, do którego wygnano pamięć. Videocarty, które zgromadzono na katowickiej wystawie, nie wyjaśniają, dlaczego historia jest okrutną nauczycielką. I wcale nie pomaga odnaleźć kierunku w labiryncie pamięci, nie będą leksykonem z ilustracjami, których cierpliwe i uważne oglądanie pozwoli wszystko zrozumieć. Uzmysłowią raczej, że wszelkie artystyczne przewodniki wiodą nie do pełnego powietrza wyjścia poza labirynt, ale do uważanego oglądania się wokół siebie.

I do zauważenia innych, błądzących jak my.

Fotografia po drugiej stronie okna, gdziekolwiek – w salonie sztuki, zakładzie fotograficznym, domu towarowym – będzie wpatrywać się w nas uparcie, do momentu aż stanie się sobotorem lustra. Przyjęcie zaproszenia do oglądania videocartów, współczesnych ruchomych fotografii, które zgromadzono w przestrzeni szczególnej, bo w miejscu, gdzie wystawia się dzieła sztuki, pozwoli odkryć, jak wiele artystycznych sposobów mówienia, wiele autorskich reguł, chroni jedną, najprostszą regułę moralną. Zrozumiemy, że jeżeli opatryza się nam historia, to jak najbardziej bolesna rana.

—(fog)

WYSTAN HUGH AUDEN I WRZEŚNIA 1939

(fragment)

Siedzę w jednym z barów
Pięćdziesiątej Drugiej Ulicy
W niepewności i trwodze,
Gdy gasną nadzieje rozsądku
Dziesięciu podłych lat.
Kłęby gniewu i strachu
Krążą nad błyszczącymi
Lub w mroku skrytymi lądami
Rzucając cień na nasz los.
I śmierci czad niewyrażalny
Zatruwa wrześniową noc.

Przełożył Leszek Elektorowicz

WĘDRÓWKI PO NAJCIEMNIEJSZYCH ZAKAMARKACH

Scenariusz wystawy „Labirynt pamięci. Oblicza zla 1939-2009” opiera się na koncepcji ryzykowej eskady po ciemnych zakamarkach ludzkiej pamięci – tytułowy labirynt materializuje się poprzez hipnotyzujące sekwencje filmów i obrazów video. Główne zagadnienia, z którymi mierzą się artyści biorący udział w wystawie to zapominanie, wypieranie, wymazywanie wspomnień, budowanie historii do tyłu, fabrykowanie przeszłości czy też „przymus” powtarzania. Większość z wyselekcjonowanych filmów posiada charakterystyczny „chorą nerw”: zło bywa w nich w ponętle i kuszące, pamięć jest zgnita i zainfekowana politycznym interesem. To, co nie zawsze da się sprawnie wyrazić na polu literatury czy teatru, znajduje swoje naturalne ujście w niektórych wybitnych dziełach współczesnych artystów. To mroczna strefa, enklawa trudnych doznań i rzadko dostępnych (bywa że i nieczystych) przyjemności. Jak mówił Artur Źmijewski w wywiadzie z 2007 roku: „Sztuka jest takim ciemnym obszarem w ciele społecznym – to, co artystyczne, jest i musi pozostać nienazwane, mroczne, otoczone zarazem ciecią i pogardą”. Mimo że niektórzy krytycy sztuki i dziennikarze wciąż myślą zadania artysty z powinnościami pracownika socjalnego – zakładając, że jego działalność przyniesie statystycznie weryfikowalną, pozytywną zmianę w danej społeczności – wiele ze współczesnych realizacji artystycznych jest skierowanych niemal przeciwko publiczności oraz przeciwko ludziom, którzy stanowią „tworzywo” produkowanych przez nich prac. W tym przypadku artyści upominają się o przeszłość, a cała narracja wpisuje się w rocznicowe obchody dwóch tragicznych wrześniowych dat: 1939 i 2001.

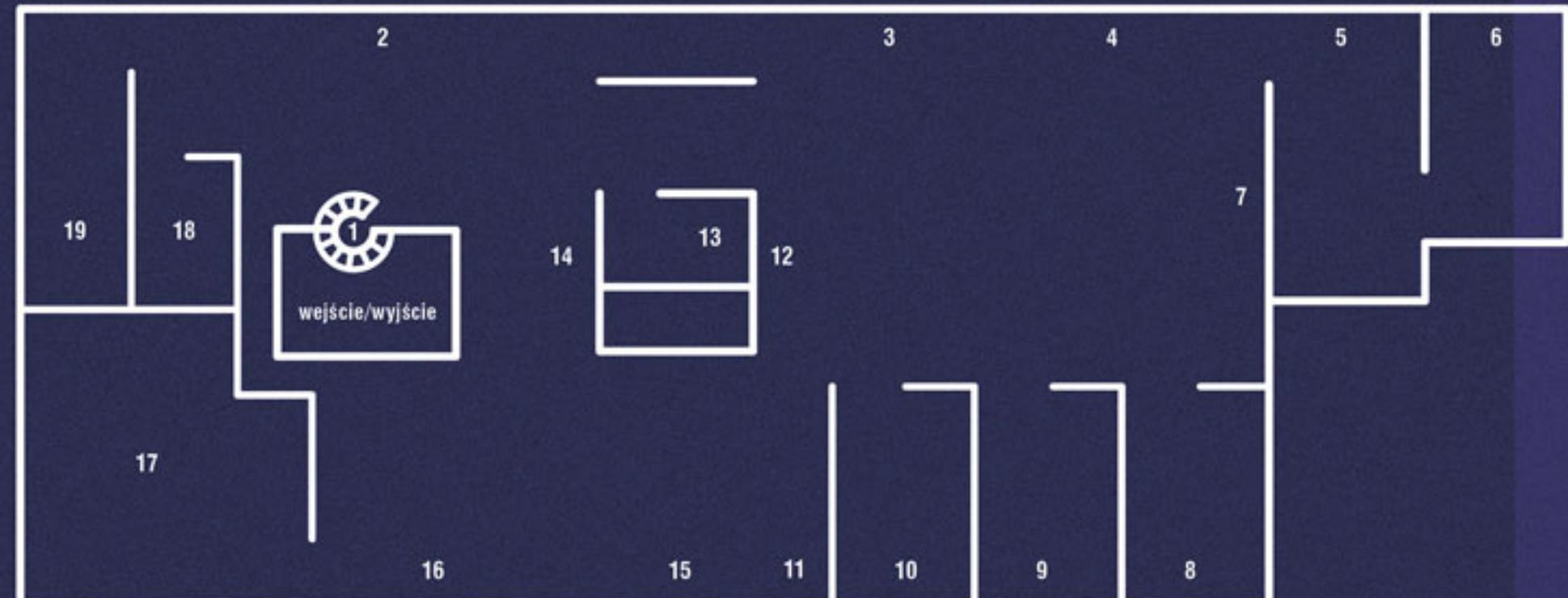
Wystawa w BWA, której kuratorem jest dyrektor Ars Cameralis Marek Zieliński, jest „magazinem” pełnym obrazów odbitych, zdeformowanych, zapożyczonych. Głównym słowem-kluczem wydaje się być „postpamięć” – termin wprowadzony przez Marianne Hirsch – która jest cechą doświadczeń tych, którzy wzrastali w cieniu opowieści o zdarzeniach, jakie rozegraly się przed ich narodzeniem. Ich własne wspomnienia musiały ustąpić miejscu historiom poprzednikom pokoleń, ukształtowanych w traumatycznych okolicznościach, które nigdy nie zostały do końca zrozumiane ani odtworzone.

W tym przypadku owa pamięć skumulowana jest w filmowych obrazach artystów, którzy sięgają do historii, których nie można już dziś wiernie odtworzyć, ani tym bardziej zweryfikować.

Co ważne podkreślenia, w wystawie „Labirynt pamięci” bierze udział międzynarodowa grupa znakomitych artystów – konstytuujących prawdziwy „zangażowany kanon” sztuki XX wieku – tworzących swoją sztukę „zawsze o czymś”, bez autystycznych ucieczek przed zewnętrznym światem politycznych konfliktów, kwestionujących historyczne klisze, „patroszczących” pamięć, konfrontujących widza z obrazami i tematami, których ten wolaby, zagłębiając się w bezpieczną przestrzeń galerii, raczej uniknąć. Na liście uczestników „Labiryntu pamięci” znajduje się m.in. wybitny amerykański piewca „anarchitektury” Gordon

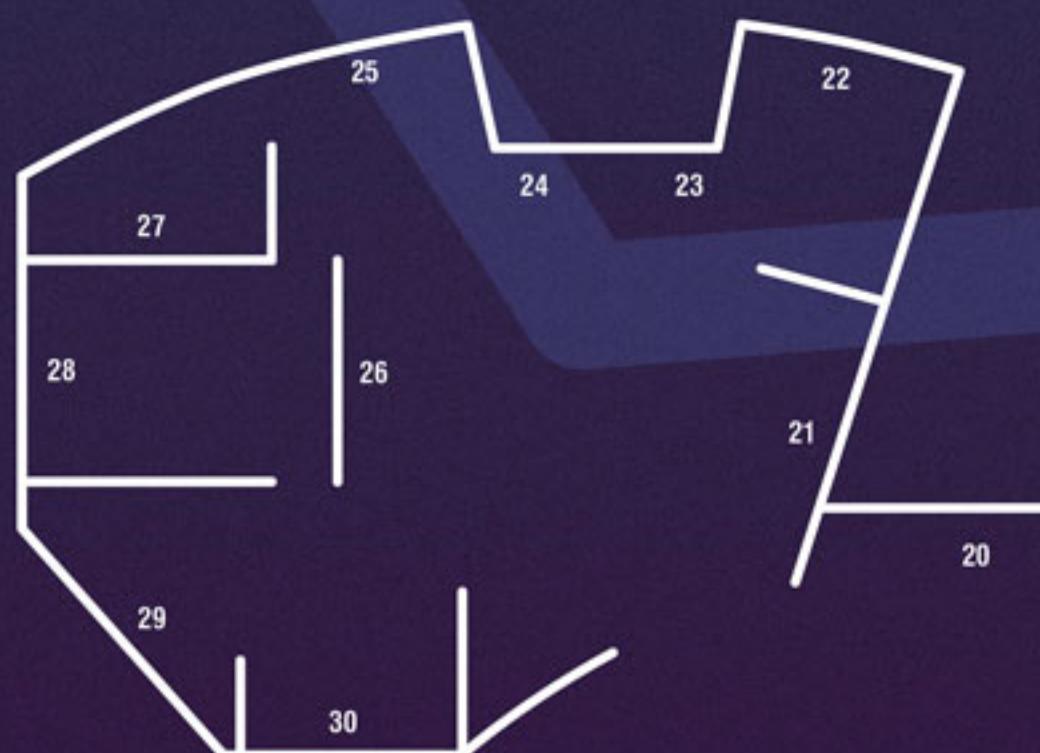
Matta-Clark, palestyńska artystka Mona Hatoum, francuska „detektywistyczna konceptualistka” Sophie Calle, znany niemiecki filmowiec Harun Farocki czy wspomniany na początku „obywatel artysta-polityk” Artur Źmijewski. Dla wszystkich tych twórców sztuka jest obszarem konfliktu i bolesnych negocjacji o odzyskanie zawłaszczonej przeszłości i skradzionych wspomnień.

—Sebastian Cichocki

Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach al. W. Korantego 6

1	ZBIG RYBCZYŃSKI SCHODY (1987) Czas trwania: 26'	6	BILL VIOLA ANGEL'S GATE / Anielskie wrota (1989) Czas trwania: 4' 50"	11	GORDON MATTÀ-CLARK THE WALL / Mur (1976-2007) Czas trwania: 15' 4"	16	NAM JUNE PAIK / CHARLOTTE MOORMAN GUADALCANAL REQUIEM / Requiem dla Guadalcanal (1977, ponowna edycja w 1979) Czas trwania: 28' 33"
2	TIGRAN XMALIAN ARMIN T.WEGNER. THE GENOCIDE PHOTOGRAPHER / Armin T.Wegner. Fotograf ludobójstwa (2004-2005) Czas trwania: 33' 40"	7	MIROSŁAW BAŁKA I KNEW IT HAD 4 IN IT (2008) Czas trwania: 15' 38"	12	ANGELA MELITOPoulos PASSING DRAMA (1999) Czas trwania: 1' 6"	17	CHRIS DOYLE APOCALYPSE MANAGEMENT (TELLING ABOUT BEING ONE BEING LIVING) Zarządzanie Apokalipsy (opowieść o byciu jednym przy życiu) (2009) Czas trwania: 5' 33"
3	HARUN FAROCKI BETWEEN TWO WARS Między dwiema wojnami (1978) Czas trwania: 83'	8	ARTUR ŹMIEJEWSKI BEREK (1999) Czas trwania: 3' 50" ITZYK (2003) Czas trwania: 5' 5"	13	ŁOJC CONNANSKI IL NEIGE SUR SARAJEVO Śnieg pada w Sarajewie (1993) Czas trwania: 11'	18	KÖKEN ERGUN I, SOLDIER / Ja, żołnierz (2006) Czas trwania: 7' 14"
4	ALEKSANDER KLUGE WHY ARE YOU CRYING ANTONIO? Dlaczego płacziesz Antonio? (1998) Czas trwania: 25'	9	DEIMANTAS NARKEVIČIUS ONCE IN THE XX CENTURY Kiedyś w XX wieku (2004) Czas trwania: 8'	14	FRANCISZKA i STEFAN THEMERSOŃOWIE (rekonstrukcja: Piotr Zarębski) EUROPA 2 (1988) Czas trwania: 14'	19	DRAGANA ŹAREVAC MOST (2000) Czas trwania: 11'
5	TONY OURSLER 9/11 (2001) Czas trwania: 57' 51"	10	DEIMANTAS NARKEVIČIUS EUROPE 54° 54' – 25° 19' Europa 54° 54' – 25° 19' (1997) Czas trwania: 8' (film 16 mm)	15	SQUAT THEATRE ANDY WARHOL'S LAST LOVE Ostatnia miłość Andy Warhol'a (1978-81) Czas trwania: 60'	20	ANTONIO MUNTADAS MARSHALL REESE POLITICAL ADVERTISEMENT VII: 1952-2008 Reklama polityczna VII: 1952-2008 (2008) Czas trwania: 75'

Rondo Sztuki Katowice Rondo im. Jerzego Ziętka 1

30	MONA HATOUM MEASURES OF DISTANCE Miary odległości (1988) Czas trwania: 15' 30"	28	ARTUR ŹMIEJEWSKI POWTÓRZENIE (2005) Czas trwania: 75'	26	Dominique COMTAT LES DÉSASTRES DE LA GUERRE Okropności wojny (2004) Czas trwania: 12'	24	SOPHIE CALLE UNFINISHED Niedokończone (2005) Czas trwania: 30' 14"
27	WALID RAAD THE DEADWEIGHT OF A QUARREL HANGS Wiszący balast nieporozumień (1999) Czas trwania: 16' 54"	29	CHI-JANG YIN ANOTHER CLAPPING Inne oklaski (2000) Czas trwania: 24'	27	THE BACHAR TAPES Taśmy Bachara (1999) Czas trwania: 16' 17"	25	THI BACH/GUILLAUME MAZELINE CHRONIQUES VIETNAMIENNES Kroniki wietnamskie (2005) Czas trwania: 86'
28	26	21	20	29	30	31	

Honorowy patronat:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marszałek Województwa Śląskiego

Prezydent Miasta Katowice

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partnerzy:

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

BenQ
Enjoyment Matters

Patronat medialny:

TVP KATOWICE

MIROSŁAW BAŁKA

SOPHIE CALLE

PAUL CHAN

Dominique Comtat

Loïc Connanski

Chris Doyle

Köken Ergun

Harun Farocki

Chi-Jang Yin

Mona Hatoum

Aleksander Kluge

Gordon Matta-Clark

Angela Melitopoulos

Antonio Muntadas / Marshall Reese

Nam June Paik / Charlotte Moorman

Deimantas Narkevičius

Tony Oursler

Walid Raad

Martha Rosler

Zbig Rybczyński

Squat Theatre

Franciszka i Stefan Themersonowie

(reconstruction Piotr Zarębski)

Thi Bach / Guillaume Mazeline

Lawrence Weiner

Bill Viola

Tigran XMalian

Dragana Žarevac

Artur Żmijewski

organizers

Ars
Cameraleis
Silesiae
Superioris

Galeria Sztuki Współczesnej
BWA w Katowicach

co-organizers

rondo
sztuki

FILMS SHOWN THANKS TO THE KINDNESS OF:

Loïc Connanski, Dominique Comtat, Chris Doyle, Guillaume Mazeline

ELECTRONIC ARTS INTERMIX (NOWY YORK) www.eai.org

VIDEO DATA BANK (CHICAGO) www.vdb.org

GB AGENCY (PARYŻ)

HEURE EXQUISE! (MONS-EN-BAROEUL)

MARC MERCIER / LES INSTANTS VIDÉO (MARSYLIJA)

FUNDACJA GALERII FOKSAL (WARSZAWA)

ARCHIWUM THEMERSONÓW W POLSCE (KATOWICE)

memory labyrinth

faces of evil 1939-2009

31.07.2009 – 12.09.2009

Ceremonial ending of
the exhibition with
the participation of artists
will take place on
11th September 2009

The bridge in Mostar, in Bosnia and Herzegovina is no more. It was demolished by Croatian troops in 1993. Seven years later, Mostar residents still live as if the bridge existed. Do they come back to the same place? Is it already different? Do people return? Or their memory? Dragana Žarevac had shot her "Bridge" before the stone footbridge reconnected the banks torn apart by the war. She recorded that moment in-between; she allowed a yet unhealed wound to be told about. Wounds by their nature mean that continuity, a state of balance is broken violently. We apply dressings soaked in healing concoctions, we wait for the two edges to seal: be it on the surface of the skin or the surface of the world.

We have seen enough of history. Our reflexions over it tend to overgrow in footnotes, studies, discoveries and rectifications of discoveries. We incessantly tidy up after the teacher of life, picking up broken memories in an attempt to paste them together anew. Not always successfully. It seems to us that the world is a labyrinth to which memory has been banished. Video-arts gathered at the Katowice exhibition will not explain why history is a cruel teacher.

And they will not at all help to find direction in the labyrinth of memory; they will not be a lexicon filled with images the patient and mindful study of which will allow to take everything in. They will rather drive home the message that all artistic guidebooks lead not to the full open air of leaving the labyrinth, but to the mindfulness in looking around. And to noticing others, erring just like ourselves.

The photograph on the other side of the window, anywhere, in an art showroom, a photo shop or a department store shall gaze at us so persistently as to become a double of a mirror.

Accepting the invitation to watch video-arts, contemporary motion photographs gathered in a singular space, the place where works of art are exhibited, shall allow the spectators to discover something obvious. We will see that numerous ways of artistic thinking and author rules protect the one, most simple moral principle. We will already have the knowledge that if we think we have seen enough of history and we have grown tired of it, it still is the most painful wound. (fog)

WYSTAN HUGH AUDEN SEPTEMBER 1, 1939

(extract)

I sit in one of the dives
On Fifty-Second Street
Uncertain and afraid
As the clever hopes expire
Of a low dishonest decade:
Waves of anger and fear
Circulate over the bright
And darkened lands of the earth,
Obsessing our private lives;
The unmentionable odour of death
Offends the September night.

ESCAPADES THROUGH THE MOST TENEBROUS RECESSES OF HUMAN MEMORY

The script of the "Memory Labyrinth" exhibition is based on the concept of a risky escapade through the tenebrous recesses of human memory – the title labyrinth is materialised through hypnotic sequences of films and video images. The main issues which the artists participating in the exhibition take on are the forgetting, suppression and erasing of memories, building the history backwards, fabrication of

the past, or the "compulsion" of repetition.

The majority of the selected films feature a characteristic "sick nerve": evil tends to present itself as tempting and alluring; the memory is rotten and infected with political agendas. What not always can be expressed in the field of literature or theatre is naturally vented in certain outstanding works of contemporary artists. It is a dark zone, an enclave of difficult experience and rarely available (at times impure) pleasures. As Artur Zmijewski said in an interview in 2007: "Art is such a dark area in the social body - that which is artistic must remain unnamed, tenebrous, veiled in both reverence and contempt."

Although some art critics and journalists continue to confuse artists' tasks with the obligations of a social worker, assuming that their actions will result in a statistically verifiable positive shift within a specific community, many of the contemporary artistic realisations are aimed almost against the audience and against people who provide "the material" of produced works. In the present case, the artists want to reclaim the past and the entire narrative is inscribed in the anniversary celebrations

of two tragic September dates – 1939 and 2001.

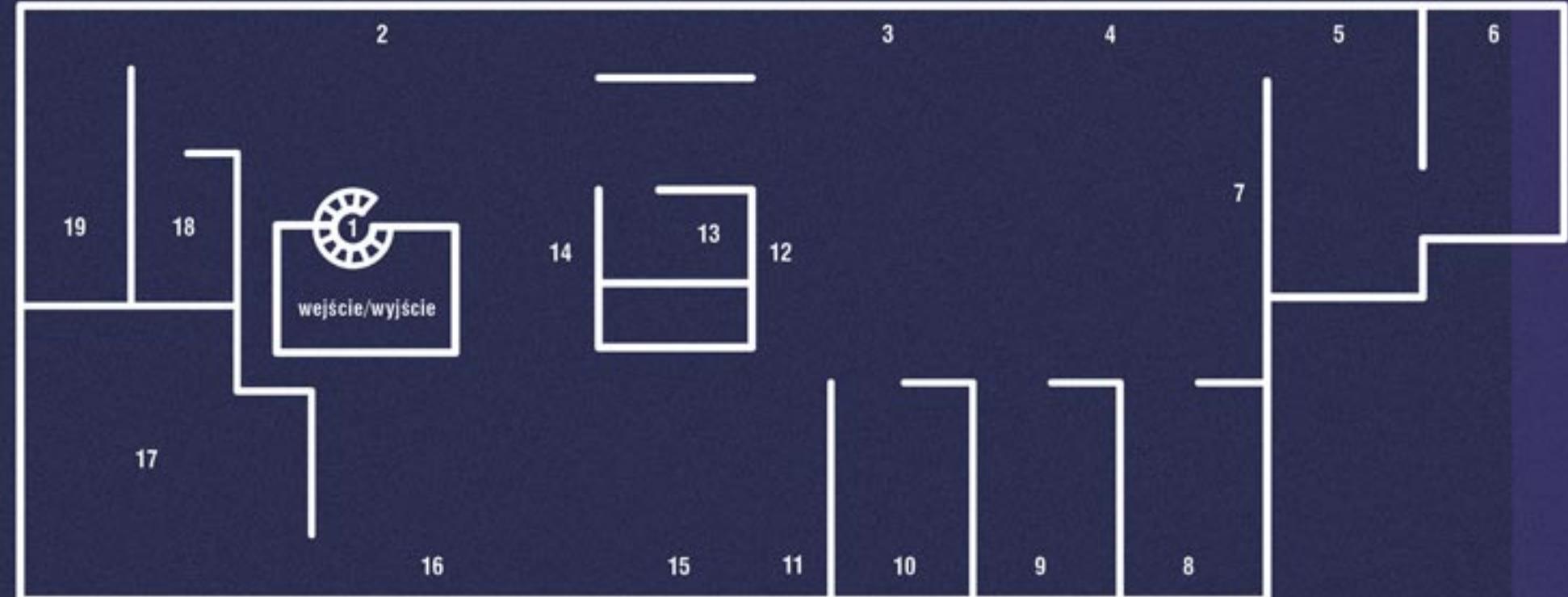
The exhibition in BWA, the curator of which is the manager of Ars Cameralis, Marek Zieliński, is a storeroom full of reflected, distorted, and borrowed images. The main keyword seems to be "post-memory", a term introduced by Marianne Hirsch – a characteristic feature of those who grew up in the shadow of tales of events which had taken place before their birth. Their own memories had to give in to the history of earlier generations, formed in traumatic circumstances, never to be fully understood or recreated.

In this case the said memory is cumulated in the film images produced by the artists who reach for tales which today cannot be accurately recreated or, all the more so, verified.

What is worth highlighting is that "Memory Labyrinth" takes place with the participation of a group of outstanding artists constituting "the committed canon" of the 20th century art who create art "always related to something", without autistic escapes from the external world of political conflict, questioning historical clichés, "gutting" the memory, confronting the audience with imagery and subjects which, submerging itself in the safe space of a gallery, it would rather avoid. The list of "Memory Labyrinth" participants includes, among others, the prominent

American eulogist of "anarchitecture", Gordon Matta-Clark, Palestinian artist Mona Hatoum, the French "detective conceptualist" Sophie Calle, the well-known German filmmaker, Harun Farocki, and Artur Zmijewski, "the citizen artist-politician" mentioned in the introduction. For all these artists, art is an area of conflict and painful negotiations aimed at reclaiming appropriated past and stolen memories.

Written by: Sebastian Cichocki.

BWA Contemporary Art Gallery in Katowice al. W. Korfantego 6

1	ZBIG RYBCZYŃSKI STAIRS (1987) 26'	6	BILL VIOLA ANGEL'S GATE (1989) 4' 50"	11	GORDON MATTÀ-CLARK THE WALL (1976-2007) 15' 4"	16	NAM JUNE PAIK / CHARLOTTE MOORMAN GUADALCANAL REQUIEM (1977, redition in 1979) 28' 33"
2	TIGRAN XMALIAN ARMIN T.WEGNER. THE GENOCIDE PHOTOGRAPHER / Armin T. Wegner. (2004-2005) 33' 40"	7	MIROSŁAW BAŁKA I KNEW IT HAD 4 IN IT (2008) 15' 38"	12	ANGELA MELITOPoulos PASSING DRAMA (1999) 1' 6"	17	CHRIS DOYLE APOCALYPSE MANAGEMENT (TELLING ABOUT BEING ONE BEING LIVING) (2009) 5' 33"
3	HARUN FAROCKI BETWEEN TWO WARS (1978) 83'	8	ARTUR ŻMIEJSKI BEREK (1999) 3' 50" ITZYK (2003) 5' 5"	13	LOÏC CONNANSKI IL NEIGE SUR SARAJEVO (1993) 11'	18	KÖKEN ERGUN I, SOLDIER (2006) 7' 14"
4	ALEKSANDER KLUGE WHY ARE YOU CRYING ANTONIO? (1998) 25'	9	DEIMANTAS NARKEVIČIUS ONCE IN THE XX CENTURY (2004) 8'	14	FRANCISZKA i STEFAN THEMERSOŃOWIE (reconstruction: Piotr Zarębski) EUROPE 2 (1988) 14'	19	DRAGANA ŽAREVAC MOST (2000) 11'
5	TONY OURSLER 9/11 (2001) 57' 51"	10	DEIMANTAS NARKEVIČIUS EUROPE 54° 54' - 25° 19' (1997) 8' (movie 16 mm)	15	SQUAT THEATRE ANDY WARHOL'S LAST LOVE (1978-81) 60'	20	ANTONIO MUNTADAS MARSHALL REESE POLITICAL ADVERTISEMENT VII: 1952-2008 (2008) 75'

Rondo Sztuki Katowice Rondo im. Jerzego Ziętka 1

30	MONA HATOUR MEASURES OF DISTANCE (1988) 15' 30"	28	ARTUR ŻMIEJSKI POWTÓRZENIE (2005) 75'	26	DOMINIQUE COMTAT LES DÉSASTRES DE LA GUERRE (2004) .12'	24	SOPHIE CALLE UNFINISHED (2005) 30' 14"
29	WALID RAAD THE DEADWEIGHT OF A QUARREL HANGS (1999) 16' 54"	27	CHI-JANG YIN ANOTHER CLAPPING (2000) 24'	25	THI BACH/GUILLAUME MAZELINE CHRONIQUES VIETNAMIENNES (2005) 86'	21	
31	THE BACHAR TAPES (1999) 16' 17"					20	

Honorary patronage

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marszałek Województwa Śląskiego

Prezydent Miasta Katowice

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partners

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

BenQ
Enjoyment Matters

Media partners

TVP KATOWICE

TYGODNIK
POWSZECHNY

onet.pl

gazeta
wyborcza.pl

ultramaryna
KULTURA

format

Sztukapl

inyourpocket.com
ESSENTIAL CITY GUIDES

silesiakultura.pl

korporacja halart
wszystko, co się nie opłaca